

ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, והגיענו הלילה הזה לאכל-בו מצה ומרור. כן ה' אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך. ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון, ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה ה', גאל ישראל

R' Soloveitchik, "The 15th night of Nissan is a night of ecstasy, love and gratitude. Hence, we thank G-d not only for the chessed He has bestowed upon us, for this would be a limited way of expressing thanks and indebtedness. On this night, the Jew is G-d-aware and G-d-loving; he suddenly reminds himself of the many acts of endless kindness for which he is indebted to his Maker. Everything he is and everything he has belongs to G-d. G-d created him; G-d sustains and feeds him; G-d gives him whatever makes life worthwhile. As we say in *Birkas Ha'Mazon*: *Through His great goodness, we have never lacked, and may we never lack nourishment for all eternity.*

"We express gratitude for everyone, for humanity as a whole. We acknowledge our indebtedness for all flesh, for every plant, for the flowering bush in the garden, and for the flying seagull over the water. The *shira chadasha* embraces everyone and everything. It expresses thanks on behalf of the universe to its Creator. כי לעולם חסדו. The 4th cup represents the destiny of humanity and of the world. We begin with thanks for ourselves, for the lonely Jew whom everyone dislikes; we finish with thanks for everyone.

"The *shira chadasha* reaches out beyond the present into the future. We thank G-d not only for what He has done for us, but also for what He will do. Whether *achris ha'yamim*, the end of days, is far or near, we say shira for something that has not yet happened. These portions add a glorious eschatological dimension to the praise and thanksgiving sections so essential to the Haggadah."¹

Rambam Mishneh Torah, Hilchos Y"t 6:17-18

שבעת ימי הפסח ושמונת ימי החג עם שאר ימים טובים, כלם אסורים בספד ותענית. ותיב אדם להיות בהו שמח וטוב לב, הוא ובניו ואשתו ובני ביתו וכל הנלוים עליו, שנאמר "ושמחת, בחגך . . ." (דברים טז, יד²). אף על פי שהשמחה האמורה כאן, היא קרבו שלמים כמו שאנו מבארין בהלכות חגיגה, יש בכלל אותה שמחה, לשמח הוא ובניו ובני ביתו כל אחד ואחד בראוי לו

פיצד: הקטנים, נותן להם קליות ואגוזים ומגדנות; והנשים, קונה להן בגדים ותכשיט כפי ממונו; והאנשים, אוכליון בשר ושותיו יין, שאין שמחה אלא בבשר, ואין שמחה אלא ביין. וכשהוא אוכל ושותה, תיב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האמללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו, ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש--אין זו שמחת מצוה, אלא

¹ The Seder Night: An Exalted Evening, p.156-157

² Devarim 16:14 - ושמחת, בחגך: אתה ובנך ובתך, ועבדך ואמתך, והלוי והגר והיתום והאלמנה, אשר בשעריך -

שמחת פָּרְסוֹ. וְעַל אֱלוֹ נֹאמֵר "זָבַחֵיהֶם כָּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם, כָּל-אֲכָלֵיו יִטְמָאוּ: כִּי-לֶחֶם לִנְפְשָׁם"³ (הושע ט,ט); וְשִׁמְחָה כִּזּוֹ קִלּוֹן הִיא לָהֶם, שֶׁנֹּאמֵר "וְזֵרִיתִי פָּרֶשׁ עַל-פְּנֵיכֶם, פָּרֶשׁ חֲגִיכֶם" (מלאכי ב,ג)

הָא לַחֲמָא עֲנִיָּא דִּי אָכְלוּ אֲבֵהֲתַנָּא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכָפִין יִיתִי וְיִיכַל, כָּל דְּצָרִין יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא עַבְדִּי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנִי חוֹרִין

Shemos 22:21

כָּל-אַלְמָנָה וְיִתוּם לֹא תַעֲנוּן

Rashi

כל אלמנה ויתום לא תענון. הוא הדין לְכָל אָדָם, אֶלֶּא שְׁדִבֵּר הַכְּתוּב בְּהוֹנָה, לְפִי שֶׁהֵם תְּשׁוּשֵׁי כַח וְדָבָר מְצוּי לְעֲנוּתָם

Shemos 12:3-4

דְּבָרוֹ, אֶל-כָּל-עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, בְּעֶשֶׂר, לַחֲדָשׁ הַזֶּה: וַיִּקְחוּ לָהֶם, אִישׁ שָׂה לְבֵית-אָבֹת--שָׂה לְבֵית וְאִם-יִמְעַט הַבֵּית, מִהֵיֹוֹת מִשָּׂה--וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנּוּ הַקָּרֵב אֶל-בֵּיתוֹ, בְּמִכְסַת נֶפֶשׁ: אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ, תִּכְסּוּ עַל-הַשָּׂה

Shemos 25:7

אֲבָנֵי-שֹׁהֶם וְאַבְנֵי מְלֵאִים לְאַפְדֹּ וְלַחֲשׁוֹן

Rashi

מְלֵאִים. עַל שֵׁם שְׁעוֹשִׂין לָהֶם בְּזָהָב מוֹשָׁב כְּמִין גַּמָּא, וְנוֹתְנִין הָאָבֹן שֵׁם לְמִלְאוֹת הַגַּמָּא, קְרוּיִים אֲבָנֵי מְלֵאוּאִים, וּמְקוֹם הַמוֹשָׁב קְרוּי מְשַׁבָּצַת

לַאֲפָד וְלַחֲשׁוֹן. אֲבָנֵי הַשֹּׁהֶם לְאַפְדֹּ וְאַבְנֵי הַמְּלֵאִים לַחֲשׁוֹן; וְחֲשׁוֹן וְאַפְדֹּ מִפְּרָשִׁים בּוֹאֲתָה תְּצוּהָ וְהֵם מִיְנֵי תְּכָשִׁיט

Ex.2:10

וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד, וַתִּבְאֵהוּ לְבַת-פְּרַעֲהַ, וַיְהִי-לָהּ, לְבֵן; וַתִּקְרָא שְׁמוֹ, מֹשֶׁה, וַתֹּאמֶר, כִּי מִן-הַמִּים מָשִׂיתָהוּ

Shemos Rabba 1:26

וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה, מִכָּאֵן אַתָּה לְמַד שְׁכָרוֹ שֶׁל גּוֹמְלֵי חֲסָדִים, אִף עַל פִּי שֶׁהֲרֵבָה שְׁמוֹת הָיוּ לוֹ לְמֹשֶׁה, לֹא נִקְבַּע לוֹ שֵׁם בְּכָל הַתּוֹרָה אֶלֶּא כְּמוֹ שֶׁקְרָאתוֹ בְּתִיָּה בַת פְּרַעֲהַ, וְאִף הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קָרָאָהוּ בְּשֵׁם אַחֵר

לא-יִסְכּוּ לִיהוָה יְיָ, וְלֹא יַעֲרְבוּ-לוֹ--זָבַחֵיהֶם כָּלֶחֶם אוֹנִים לָהֶם, כָּל-אֲכָלֵיו יִטְמָאוּ: כִּי-לֶחֶם לִנְפְשָׁם - Hoshea 9:4³
לְנִפְשָׁם, לֹא יָבוֹא בֵּית יְהוָה